Condamnăm amatorismul scizionist

Farsa de peste Nistru

Nu găsesc, și am convingerea că nici nu trebuie să caut un alt calificativ pentru așa-zisa adunare de deputați de toate nivelurile din localitățile transnistrene, care a avut loc la Parcani, raionul Slobozia. Speculînd cu ipocrizie că scopul adunării nu e altul, decît restructurarea economică a acestei zone a Moldovei, în realitate s-a dovedit că inițiatorii urmăresc absolut altă țintă. Luările de cuvînt de la tribună n-au avut nici în clin, nici în mînecă cu problemele economice și sociale cu care se confrunta zona, ele mustind în schimb de o sete patologică de putere. Nu a fost dată diversele ramuri economice, nu a fost propus nici un program sau o structură economică concretă ce ar garanta prosperarea zonei în cauză și, cu atît mai mult, nimeni dintre organizatorii adunării nici nu se gîndise la un mecanism de realizare. Sînt nevoit să constat că participanții la congres (pe parcurs adunarea a suferit metamorfoză), deși s-au dedat adesea unor atacuri directe la adresa Sovietului Suprem al republicii, învinuindu-l de «pălăvrăgeală», ei înșiși n-au fost capabili să se ridice măcar pînă la prima treaptă a constructivismului, limitîndu-se la trăncăneli pseudopolitice primitive și fără rost.

— Nu se poate să nu fi fost vreo excepție, — veți zice.

— Da, — voi răspunde, — dar au fost înecate de un val de dușmănie necamuflată.

Acțiunea «de teatru» de la Parcani ar avea tot temeiul să pretindă la inedit, deoarece istoria parcă n-ar cunoaște cazuri, cînd protagoniștii poftesc să iasă din acțiune și să se întroneze imediat în fruntea unei autonomii create de închipuirea lor. Nici mai mult, nici mai puțin. Lege pentru asemenea oameni nu există, organe supreme ale puterii de stat — de asemenea.

Minciuna sau neadevărul a fost dezaprobată întotdeauna, pe toate continentele și de toate popoarele. Aș vrea să cred că și tovarășii Smirnov (Tiraspol), Bogdanov (Rîbnița), Pologov (Bender) și mulți alți tovarăși care au fost prezenți la Parcani condamnă această necalitate. De ce atunci grupul de organizare, din care au făcut parte și dumnealor, a mințit 673 de deputați și invitați, scriindule în mandate sau în invitații că vor participa la adunarea deputaților transnistreni în problemele autoconducerii social-economice locale, în realitate fiind convocați la primul congres constituant al deputaților regiunii nistrene? Nu găsesc că noțiunea din mandate e echivalentă cu cea acceptată «de facto», chiar dacă ultima a fost fundamentată juridic de tovarășul Iakovlev, care e capabil să argumenteze și transferarea iadului în rai sau viceversa. Abilitatea dumisale este cunoscută, dar noțiunile comparate nu-și schimbă sensul.

Prin aceasta canalizîndu-se direcția lucrărilor întrunirii, nici nu ne-a mirat faptul că problemele autogestiunii locale au fost abordate superficial, oratorii întrecîndu-se în constatările de felul «trebuie», «e necesar», fără a numi măcar o sursă serioasă întru realizarea acestor imperative. În schimb s-au ocupat în mod cointeresat de problemele guvernării politice a regiunii, fiind faptul că, după părerea lor, actualul parlament al republicii e plin de dileanți și nu-i satisface. Recunosc, în sală au fost cîteva persoane care au încercat să împiedece ambițiile neîntemeiate de guvernare, dar aceste voci au fost înăbușite într-un mod absolut necivilizat de către niște deputați. De exemplu, deputatul Litvinenko din Chișinău, exprimîndu-și îngrijorarea în această privință de idei, e silit să coboare de la tribună prin intermediul aplauzelor asurzitoare venite din sală. Același procedeu a fost folosit și în cazul, cînd V. Pușcașu, vicepreședintele Sovietului Suprem al republicii, și-a expus dezacordul în legătură cu intențiile nelegitime ale unor deputați. E mai trist că aclamațiile erau dirijate de tov. Bogdanov ,deputat și inginer-șef la uzina metalurgică din Rîbnița, care stătea în prezidiu. Dacă în accepția dumisale aceasta înseamnă civilizație, atunci e inutil să stăruim asupra detaliului...

De dragul adevărului nu voi trece sub tăcere faptul, că «congresul» reprezentanților transnistreni a decurs într-o atmosferă de intoleranță față de tot ce se întreprinde în republică și față de orice punct de vedere care nu coincide cu cel al conducerii locale. Argumentele nu conving, pentru că nu vor să țină cont de ele. Dacă invectivele obraznice și aluziile răutăcioase cu adresă concretă, la care au recurs vorbitorii, ar contribui la soluționarea problemelor social-economice din zona respectivă, atunci ne-am putea preface a nu le acorda atenție. Chestiunea fiind dilematică, se dovedește în consecință că procedeele rămîn ca un stigmat pe obrazul autorilor.

De exemplu, cît de firească ar fi fost alocuțiunea de deschidere a întrunirii a lui M. Chiricenco, președintele Sovietului sătesc din Parcani, dacă ar fi evitat să opună formulele de politețe «tovarăși» și «domnilor», în detrimentul ultimei, desigur, și luîndu-i în zeflemea pe cei care au pus-o în circuit astăzi.

Dacă dumnealui tinde numaidecît să atingă substraturi mai adînci, de ce nu i-am face jocul, spunîndu-i că împărații ruși, înconjurați de «gospoda» (adică domni) hrăneau țara cu pîine și exportau milioane de puduri de grîne pentru a se ține de cuvînt orașul trebuie să se căpătuiască cu capacități suplimentare ale combinatului de construcție a locuințelor, să creeze o direcție specială pentru reparații și construcții, înzestrînd-o cu tehnica și mecanismele necesare, să pună fundamentul unui șir de întreprinderi mărunte pentru fabricarea linoleumului, cărămizilor, olanelor... Ca atare enumerarea face impresie, dar e neconvingătoare, deoarece un asemenea program vast ar necesita surse materiale considerabile și timp. Și nu s-a spus, de unde vor fi luate. Iată de ce satul va rămîne deocamdată tot cu promisiuni.

Ni s-a părut mai sincer deputatul Bogdanov, care a menționat că locul uzinei metalurgice moldovenești în economia zonei transnistrene încă nu e determinat din două motive principale: nu-s definitivate legile cu privire la luarea în arendă a întreprinderilor și la impozitul, pe care acestea trebuie să-l achite statului. Și dacă e imposibil să faci calcule. nu poți promite.

În rest, a făcut constatări că în Consiliul de Miniștri al republicii au fost aleși dilenți, care adoptă doar hotărîri conceptuale, «a mî budem naduvatisea, citobî reșati nasușcinîe problemî». Aceasta indignîndu-l, vede soluția în unirea celor trei orașe mari industriale cu toate raioanele ce le înconjoară într-un pumn regional, care să-și rezolve problemele independent. În acest scop — să se creeze un consiliu de coordonare, care să se adune periodic și un comitet executiv permanent.

Adică structurile existente ale puterii locale sînt insuficiente și e nevoie de o suprastructură ce va rezolva independent nu numai problemele economice, dar și cea de cadre, și cele politice.

În această ordine de idei delegatul Pologov s-a produs și mai răspicat. Pentru că are loc «crupnaia politicescaia igra» (așa s-a exprimat), dumnealui a sugerat că trebuie revăzute concepțiile de formare a întreprinderilor, asociațiilor, complexului agroindustrial, elaborîndu-se altele noi. Dar deoarece incompetența economică «blujdaet sredi nas», corpul nistrean de deputați e dator să-și asume responsabilitatea pentru cadre.

Noroc de tovarășul Solonari, invitat din Chișinău la congres. Dumnealui și-a propus serviciile la soluționarea problemei cadrelor, dar nu înainte de a-și exprima profunda satisfacție pentru desfășurarea lucrărilor congresului. Adică, în cadrul lui se vorbește cu fermitate și concret, iar nu ca în Sovietul Suprem. Scuturînd de colb vechiul dicton «cadrî reșaiut vseo», a propus să se creeze universitatea de stat din Tiraspol, angajîndu-se în persoană să completeze corpul profesoral. Mi s-a părut pentru moment că rectorul era prezent la congres și vorbea...

În genere, problema cadrelor a fost abordată de mai mulți delegați. Tovarășul Rakov din Bender a fost de părere, că dacă republica își organizează cadre naționale de securitate, atunci de ce întreprinderile unite în republica autonomă nistreană să nu-și pregătească specialiștii săi în toate domeniile de activitate? Inclusiv așanumitele detașamente de sprijin ale miliției, după cum a sugerat delegatul Kozlov. Asemenea detașamente sînt create deja la Tiraspol. Ele s-au manifestat la Bender, după mitingul de la Varnița, organizînd ciocniri cu populația pașnică.

În fond, tiraspolenii nu-s originali. Cu mult înaintea lor China maoistă a organizat cete similare de hunvăibini, pe care istoria i-a apreciat la justa lor valoare.

Recunosc, e neasemuit de greu a cuprinde în reflecțiile de față acel sarcasm dezaxat ce s-a vărsat de la tribună asupra organelor puterii de stat din republică. Bunăoară, A. Saidakov (Tiraspol) consideră că Sovietul Suprem nu e apt să soluționeze nimic, deoarece acolo «dau tonul poeții». Și de cînd activează a luat doar trei hotărîri: l-a ales pe M. I. Snegur, a introdus «latinița» și a adoptat tricolorul. Bogdanov susține că e și el o steluță pe cerul Rîbniței și e supărat că republica nu-l observă.

Ce să zic? Poate și l-ar observa, dar cerul Rîbniței e extrem de poluat și razele strălucirii sale nu străbat prin acest strat întunecos de fum și colb, format nu fără contribuția uzinei metalurgice unde lucrează.

Tovarășul Levițchi din Bender se simțea lezat că delegații se refereau în cuvîntările lor la Moldova din dreapta Nistrului și la cea din stînga fluviului. El a chemat onoratul public să utilizeze doar regiunea nistreană, asigurînd că Benderul a și convertit cîteva sate din împrejurimi să intre în autonomia ce se plămădește. «Dast bog, — a mai zis tovarășul, — reghion doideot i do Chișineova». E doar brigadir la uzină, dar nutrește deja gînduri expansioniste.

Ar mai fi să comentez declarațiile adoptate la întrunire, dar ele-s create în spiritul celor notate mai sus. Și apoi vor fi publicate într-o asemenea gazetă «nepărtinitoare» precum e «Dnestrovscaia pravda». Nu am îndoieli că vor fi trimise și la Moscova, pe adresa Președintelui U.R.S.S. Toate acestea mă scutesc de povara de a le comenta.

Ion BĂTRÎNU